

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «ДЕРЖАВА І ЦЕРКВА В НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»

21-22 листопада 2012 року Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка вп'яте приймав у своїх стінах науковців-фахівців у галузі історії релігії та церкви в Україні. Організаторами наукового форуму виступили Полтавський педуніверситет, Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, Українська асоціація релігієзнавців. Серед головних завдань конференції було обговорення актуальних проблем з історії релігії та церкви у ХХ-ХХІ століттях, ознайомлення з новими тенденціями філософського осмислення місця й ролі релігійного чинника у новітній історії, узагальнення досягнень сучасної історіографії зазначених проблем. Як показав процес підготовки, історико-релігієзнавча спрямованість конференції викликає незмінний інтерес дослідників. Значною мірою це зумовлено традиціями наукової школи доктора історичних наук, академіка В. О. Пашенка, які підтримують і продовжують його учні.

Наукова конференція об'єднала більше ніж 100 учених з багатьох міст України – Києва, Запоріжжя, Одеси, Ніжина, Чернігова, Львова, Рівного, Сум, Донецька, Миколаєва, Херсона, Кам'янця-Подільського, Полтави, Кременчука. Її учасники працювали в 4-ох секціях: «Православ'я і греко-католицизм в Україні у ХХ-ХХІ століттях: питання історії та методології», «Протестантизм та юдейські конфесії у новітній історії України», «Джерела та історіографія з історії релігії й державно-церковних відносин», «Філософські, культурологічні, педагогічні, правові аспекти державно-церковних відносин в Україні».

Особливий інтерес присутніх науковців і студентів викликали доповіді, виголошені на пленарному засіданні, роботою якого керував доктор історичних наук, перший проректор ПНПУ Р. А. Сігарчук.

Першим виступив доктор філософських наук, заступник директора Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, керівник відділення релігієзнавства, президент Української асоціації релігієзнавців А. М. Колодний. У його доповіді «Актуальні проблеми релігійного життя в незалежній Україні» акцентувалась увага на релігійній палітрі держави, стосунках останньої з церквами, міжконфесійних суперечностях, впливах політичних чинників на конфесійний простір. Як зазвичай, аргументовано й емоційно оратор налаштував слухачів на конструктивну роботу. Не менш цікавими були доповіді наукових співробітників цієї ж академічної установи О. В. Бучми, В. В. Титаренко, Д. В. Базики, завідувачки відділу дослідження теоретичних і прикладних проблем Українського інституту національної пам'яті А. М. Киридон.

Цікаво і конструктивно відбувалася робота на секційних засіданнях. Зокрема, учасники конференції з неабиякою увагою сприйняли виступ відомого дослідника державно-церковних відносин, доктора політичних наук В. А. Войналовича (Київ), який висловив свої міркування на тему взаємовпливів релігії та політики. У галузі історії православної церкви високий фаховий рівень обговорення був зумовлений участю відомих учених, докторів історичних наук О. О. Нестулі (Полтава), О. М. Ігнатуші (Запоріжжя), О. П. Тригуба (Миколаїв), О. І. Уткіна (Київ), Т. М. Євсєєвої (Київ) й інших. Кілька дослідників звернулися до виокремлення красназвочі проблематики. Так, професор С. М. Мішук спинився на

висвітленні особливостей державно-церковних відносин на Житомирщині у 1950-1960-их роках, Л. О. Дудка проаналізувала становлення і поширення безвірницького руху на Ніжинщині.

Вектори сучасних підходів до висвітлення теми протестантських конфесій на теренах України визначив у своєму виступі Ю. В. Вільховий. Обговорення їх дістало продовження на засіданні 2-ої секції, в ході якого виступили Т. В. Грушева (Запоріжжя), В. С. Мадудяк (Кам'янець-Подільський), О. В. Підлужна (Рівне), О. П. Лахно (Полтава), О. А. Гура (Полтава) та інші.

Актуальною і різноманітною була тематика доповідей і повідомлень, котрі розкривали філософські, культурологічні, педагогічні, правові аспекти державно-церковних відносин в Україні. Традиційно широко в цьому контексті представлені науковці Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, серед них провідні релігієзнавці П. Л. Яроцький, В. В. Климов, В. В. Шевченко, М. Ю. Бабій та інші. Вчені здебільшого аналізували досвід державно-церковних відносин у незалежній Україні й православно-католицьких взаємин. Разом з тим дістали висвітлення і питання сучасних концепцій викладання релігієзнавства у вишах України (доктор філософських наук Г. Є. Аляєв, Полтава), місце християнських цінностей у системі сучасної педагогічної освіти (доктор педагогічних наук Б. В. Год, Полтава), історії духовних навчальних закладів (доктор історичних наук Т. В. Оніпко, Полтава) та долі православних богословів за доби сталінізму (кандидат історичних наук В. В. Левченко, Одеса).

Обговорення доповідей відбувалося в атмосфері зацікавленості, жвавих дискусій, разом з тим толерантності, наукової коректності та взаємоповаги. За матеріалами конференції планується видання збірника наукових статей.

Л. Л. Бабенко